

# **Finanse i sprawozdania organizacji pozarządowych + wzory do pobrania**

Przejdź do produktu na [ksiegarnia.beck.pl](https://ksiegarnia.beck.pl)

# Rozdział I. Organizacje pożytku publicznego

## 1. Status OPP

### 1.1. Działalność pożytku publicznego

Działalnością pożytku publicznego jest **działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych** określonych w PożPubWolontU.

Kluczowe znaczenie w tym przypadku odgrywa **sfera zadań publicznych**, która jest ściśle i nierozdzielnie powiązana z prowadzeniem działalności pożytku publicznego. Zakres zadań ze sfery zadań publicznych określa art. 4 PożPubWolontU.

**Tabela 1.** Zadania ze sfery zadań publicznych

Sfera zadań publicznych obejmuje zadania w przedmiocie:
Pomocy potrzebującym, obejmującej zadania w zakresie: 1) pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób, 2) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, 3) tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej, 4) udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa, 5) działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, 6) działalności charytatywnej, 7) działalności na rzecz osób niepełnosprawnych, 8) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy, 9) działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, o których mowa w EkonSpołU, 10) działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn, 11) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym, 12) pomocy Polonii i Polakom za granicą, 13) działalności na rzecz kombatantów i osób represjonowanych,

Sfera zadań publicznych obejmuje zadania w przedmiocie:
14) działalności na rzecz weteranów i weteranów poszkodowanych w rozumieniu WeteraniDzGrPU, 15) działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka, 16) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym
Działań wspierających tradycję narodową oraz współpracę z mniejszościami i cudzoziemcami w zakresie: 1) podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, 2) działalności na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego, 3) działalności na rzecz integracji cudzoziemców, 4) działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami
Ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu DziałLeczU
Rozwoju na różnych polach działania, w zakresie działalności wspomagającej rozwój: 1) gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości, 2) techniki, wynalazczości i innowacyjności oraz rozpowszechnianie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w praktyce gospodarczej, 3) wspólnot i społeczności lokalnych
Edukacji, kultury, sportu i ekologii, w zakresie: 1) nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania, 2) działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży, 3) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, 4) wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, 5) ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego, 6) turystyki i krajoznawstwa, 7) rewitalizacji
Bezpieczeństwa i obronności w zakresie: 1) porządku i bezpieczeństwa publicznego, 2) obronności państwa i działalności Sił Zbrojnych RP
Postaw obywatelskich w zakresie: 1) upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji, 2) udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, 3) upowszechniania i ochrony praw konsumentów, 4) promocji i organizacji wolontariatu, 5) promocji RP za granicą
Ratownictwa w zakresie: 1) ratownictwa i ochrony ludności, 2) pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą
Wspierania organizacji w zakresie działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, w zakresie określonym wyżej

Źródło: Opracowanie własne.

## 1.2. Organizacje mogące starać się o status OPP

Nie wszystkie spośród wymienionych w art. 3 PożPubWolontU podmiotów mogą być organizacjami pożytku publicznego, które mają status OPP. **Organizacją pożytku publicznego może być bowiem organizacja pozarządowa oraz podmiot wymieniony w art. 3 ust. 3 pkt 1 i 4 PożPubWolontU.**

Organizacjami pozarządowymi są:

- 1) niebędące jednostkami sektora finansów publicznych w rozumieniu FinPubU lub przedsiębiorstwami, instytutami badawczymi, bankami i spółkami prawa handlowego będącymi państwowymi lub samorządowymi osobami prawnymi,
- 2) niedziałające w celu osiągnięcia zysku

– **osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia** (poza podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 4 PożPubWolontU).

Drugą grupę podmiotów, które mogą uzyskać status OPP, stanowią:

- 1) **kościelne osoby** prawne, czyli osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku państwa do Kościoła Katolickiego w RP, o stosunku państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego,
- 2) **spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami** działającymi na podstawie przepisów SportU, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.

### Ważne

Specjalny status mają organizacje pożytku publicznego (status OPP), którymi mogą być wymienione wyżej podmioty, jeżeli spełnią łącznie warunki wymienione w art. 20 PożPubWolontU.

Organizacja musi spełnić łącznie następujące wymagania:

- 1) **prowadzić działalność pożytku publicznego na rzecz ogółu społeczności, lub określonej grupy podmiotów**, pod warunkiem że grupa ta jest wyodrębniona ze względu na szczególnie trudną sytuację życiową lub materialną w stosunku do społeczeństwa. W przypadku stowarzyszeń działalność ta nie może być prowadzona wyłącznie na rzecz członków stowarzyszenia. Jak wynika z art. 21 pkt 1 PożPubWolontU, w przypadku kościelnych osób prawnych i innych podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 pkt 1 PożPubWolontU, działalność pożytku publicznego w tym zakresie podlega wyodrębnieniu w sposób zapewniający należyłą identyfikację pod względem organizacyjnym i rachunkowym;
- 2) **prowadzić działalność gospodarczą wyłącznie jako dodatkową w stosunku do działalności pożytku publicznego**. Przypomnijmy, że przepisy nie określają, jaki ma być ten „dodatkowy” charakter działalności gospodarczej, czyli np., jaki procentowy udział może mieć działalność gospodarcza w stosunku do działalności pożytku publicznego w całości działalności prowadzonej przez organizację;
- 3) **nadwyżkę przychodów nad kosztami przeznaczyć na wyżej wymienioną działalność pożytku publicznego na rzecz ogółu społeczności, lub określonej grupy podmiotów**, pod warunkiem że grupa ta jest wyodrębniona ze względu na szczególnie trudną sytuację życiową lub materialną w stosunku do społeczeństwa. Jak wynika z art. 21 pkt 2 PożPubWolontU, w przypadku kościelnych osób prawnych i innych podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 pkt 1 PożPubWolontU, przepis

ten stosuje się do nadwyżki przychodu nad kosztami uzyskiwanej w wyniku prowadzenia działalności pożytku publicznego;

- 4) **mieć statutowy kolejalny organ kontroli lub nadzoru**, odrębny od organu zarządzającego i niepodlegający mu w zakresie wykonywania kontroli wewnętrznej lub nadzoru, przy czym członkowie organu kontroli lub nadzoru:
- a) nie mogą być członkami organu zarządzającego ani pozostawać z nimi w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu, w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości służbowej,
  - b) nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe,
  - c) mogą otrzymywać z tytułu pełnienia funkcji w takim organie zwrot uzasadnionych kosztów lub wynagrodzenie w wysokości nie wyższej niż przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw ogłoszone przez Prezesa GUS za rok poprzedni.

Jak wynika z art. 21 pkt 3 PożPubWolontU, przepis ten stosuje się odpowiednio, z uwzględnieniem szczegółowych zasad organizacji i działania tych jednostek, uregulowanych w przepisach dla nich właściwych, w tym w statutach lub innych aktach wewnętrznych;

- 5) **członkowie organu zarządzającego nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe**;
- 6) **statut lub inne akty wewnętrzne organizacji zabraniają**:
- a) udzielania pożyczek lub zabezpieczania zobowiązań majątkiem organizacji w stosunku do jej członków, członków organów lub pracowników oraz osób, z którymi członkowie, członkowie organów oraz pracownicy organizacji pozostają w związku małżeńskim, we wspólnym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo są związani z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli (czyli osób bliskich),
  - b) przekazywania ich majątku na rzecz ich członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, w szczególności, jeżeli przekazanie to następuje bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach,
  - c) wykorzystywania majątku na rzecz członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, chyba że to wykorzystanie bezpośrednio wynika z celu statutowego,
  - d) zakupu towarów lub usług od podmiotów, w których uczestniczą członkowie organizacji, członkowie jej organów lub pracownicy oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich lub po cenach wyższych niż rynkowe.

### 1.3. Organizacja może uzyskać i stracić status OPP

Zasadniczo organizacja może uzyskać status OPP pod warunkiem, że prowadzi działalność pożytku publicznego na rzecz ogółu społeczności lub określonej grupy podmiotów, która jest wyodrębniona ze względu na szczególnie trudną sytuację życiową lub mate-

rialną w stosunku do społeczeństwa (w przypadku stowarzyszeń działalność ta nie może być prowadzona wyłącznie na rzecz członków stowarzyszenia). Ponadto działalność taka musi być prowadzona nieprzerwanie przez **co najmniej 2 lata**, przy czym warunek ten nie dotyczy ochotniczych straży pożarnych (art. 22 ust. 1 i 1a PożPubWolontU).

W odniesieniu do statusu OPP:

- 1) organizacja pozarządowa oraz spółki i inne podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 4 PożPubWolontU, podlegające obowiązkowi wpisu do KRS uzyskują status **OPP z chwilą wpisania do KRS informacji o spełnieniu wymagań z art. 20 PożPubWolontU**, na zasadach i w trybie określonych w KRSU,
- 2) organizacja pozarządowa inna niż wymieniona wyżej oraz kościelne osoby prawne i inne podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 1 PożPubWolontU, uzyskują status **OPP z chwilą wpisania do KRS**, na zasadach i w trybie określonych w KRSU,
- 3) organizacja pozarządowa oraz spółki i inne podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 4 PożPubWolontU, **traci status OPP z chwilą wykreślenia z KRS informacji o spełnianiu wymagań określonych w art. 20 PożPubWolontU**, a inne organizacje pozarządowe i kościelne osoby prawne i podmioty kościelne – **z chwilą ich wykreślenia z KRS**.

### 1.3.1. KRS – wpis do rejestru i opłata stała za wpis

Krajowy Rejestr Sądowy składa się z:

- 1) rejestru przedsiębiorców,
- 2) rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz samodzielnych publicznych ZOZ,
- 3) rejestru dłużników niewypłacalnych.

Krajowy Rejestr Sądowy prowadzą w systemie teleinformatycznym **sądy rejonowe** (sądy gospodarcze). **Gminy** zaś, jako zadania zlecone, wykonują czynności związane z prowadzeniem KRS, polegające na zapewnieniu zainteresowanym:

- 1) wglądu do PKD,
- 2) urzędowych formularzy wniosków wymaganych ustawą, umożliwiających rejestrację spółek jawnych,
- 3) dostępu do informacji o wysokości opłat, sposobie ich uiszczania oraz o właściwości miejscowej sądów rejestrowych.

Utworzono przy tym CIKRS, z oddziałami przy sądach rejestrowych, której zadaniem jest:

- 1) prowadzenie zbioru informacji KRS oraz elektronicznego katalogu dokumentów spółek,
- 2) udzielanie informacji z KRS oraz przechowywanie i udostępnianie kopii dokumentów z katalogu,
- 3) utworzenie i eksploatacja połączeń KRS i katalogu w systemie teleinformatycznym,
- 4) utworzenie i eksploatacja połączeń Rejestru z systemem integracji rejestrów.

Do obowiązków CIKRS należy:

- 1) wydawanie odpisów, wyciągów i zaświadczeń oraz udzielanie informacji z KRS, które mają moc dokumentów urzędowych, jeżeli zostały wydane w postaci papierowej lub elektronicznej,

- 2) wydawanie z katalogu, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, dokumentów złożonych w postaci elektronicznej albo kopii dokumentów złożonych w postaci papierowej poświadczonych za zgodność z dokumentami znajdującymi się w aktach rejestrowych podmiotu,
- 3) pobieranie opłaty za udzielanie informacji, wydawanie odpisów, wyciągów lub zaświadczeń z KRS oraz za udostępnianie z katalogu dokumentów złożonych w postaci elektronicznej i kopii dokumentów złożonych w postaci papierowej. Opłaty te stanowią dochód budżetu państwa,
- 4) bezpłatne udostępnianie, w ogólnodostępnych sieciach teleinformatycznych, aktualnych i pełnych informacji o podmiotach wpisanych do KRS oraz listy dokumentów zawartych w katalogu.

#### Ważne

Krajowy Rejestr Sądowy jest jawny i każdy ma prawo do:

- 1) dostępu do danych zawartych w KRS za pośrednictwem CIKRS,
- 2) otrzymania, również drogą elektroniczną, poświadczonych odpisów, wyciągów, zaświadczeń i informacji z KRS.

W praktyce może powstać wątpliwość, jak ma się jawność danych zawartych w KRS do **obowiązku udostępniania informacji publicznej**. Czy nie dojdzie przypadkiem do swistej „kolizji” przepisów KRS w tym zakresie i przepisów DostInfPubU? Do tej kwestii odniósł się NSA w wyroku z 13.12.2019 r.

#### Orzecnictwo

Istota sporu sprowadzała się wyłącznie do kwestii, czy żądana przez skarżącą kasacyjnie informacja publiczna powinna być jej udostępniona w trybie uregulowanym w DostInfPubU, czy też tylko w trybie określonym w KRSU. Naczelny Sąd Administracyjny w pełni podziela w tym zakresie stanowisko przyjęte przez sąd I instancji, że przepisy KRSU wyłączają zastosowanie w niniejszej sprawie przepisów DostInfPubU, zwalniając prezesa (...) z obowiązku udostępnienia żądanych sprawozdań finansowych. Artykuł 1 ust. 2 DostInfPubU stanowi, że przepisy ustawy nie naruszają przepisów innych ustaw określających odmiennie zasady i tryb dostępu do informacji będących informacjami publicznymi. Uregulowanie to wyraża zatem normę kolizyjną, wyłączającą stosowanie unormowań DostInfPubU w sytuacji, w której inna ustawa odmiennie reguluje ten sam zakres. Zasady i tryb dostępu do informacji zawartych w sprawozdaniach finansowych regulują przepisy KRSU. Z art. 8 i art. 8a ust. 1 pkt 5 KRSU wynika, że KRS jest jawny i każdy ma prawo dostępu do danych zawartych w KRS (w tym rocznych sprawozdań finansowych) za pośrednictwem CIKRS. Ma prawo otrzymać także drogą elektroniczną poświadczony odpisy, wyciągi, zaświadczenia i informacje z KRS. Oznacza to, że skarżąca kasacyjnie ma możliwość uzyskania informacji w zakresie sprawozdań finansowych (...) w trybie przepisów KRSU. W tej sytuacji nie może skutecznie domagać się udostępnienia tych sprawozdań, powołując się na DostInfPubU, gdyż jej zastosowanie jest w takim wypadku wyłączone zgodnie z art. 1 ust. 2 DostInfPubU (wyr. NSA z 13.12.2019 r., I OSK 1903/18, Legalis).

Dla podmiotu wpisanego do KRS prowadzi się **odrębne akta rejestrowe** obejmujące w szczególności dokumenty stanowiące podstawę wpisu. Akta rejestrowe dla podmiotów wpisanych do rejestru przedsiębiorców prowadzi się wyłącznie w systemie teleinformatycznym (również stosuje się to do akt spraw o wpis do rejestru przedsiębiorców, jeżeli wniosek został prawomocnie zwrócony, odrzucony albo oddalony lub postępowanie

umorzono, oraz do innych spraw należących do właściwości sądu rejestrowego). Akta rejestrowe prowadzone w postaci papierowej **nie podlegają** przetworzeniu na akta prowadzone w systemie teleinformatycznym. Akta rejestrowe prowadzone w systemie teleinformatycznym nie podlegają przetworzeniu na postać papierową (art. 9 KRSU).

### Ważne

Jeżeli podmiot wpisywany do KRS działa na podstawie statutu lub umowy, do wniosku o jego wpisanie dołącza się statut lub umowę. Do wniosku o wpis podmiotu do KRS, wniosku dotyczącego zmiany statutu podmiotu wpisanego do KRS, działającego na podstawie statutu, dołącza się także tekst jednolity statutu lub umowy, z uwzględnieniem wprowadzonych zmian. Jeżeli wnioski i dokumenty dotyczące podmiotu wpisanego wyłącznie do rejestru organizacji zostały złożone za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w aktach rejestrowych przechowywane są wydruki tych wniosków i dokumentów wraz ze wskazaniem osób, które je podpisały.

Dla podmiotu wpisanego do rejestru przedsiębiorców prowadzi się zbiór dokumentów obejmujący dokumenty wytworzone w postaci papierowej. Do zbioru dokumentów dołącza się akta rejestrowe podmiotu prowadzone w postaci papierowej.

**Wpisu do KRS** dokonuje się, co do zasady, **na wniosek**, przy czym wnioski dotyczące podmiotu podlegającego wpisowi do rejestru przedsiębiorców składa się wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego (art. 19 KRSU).

### Ważne

Wniosek o wpis w rejestrze organizacji składa się na urzędowym formularzu lub jego kopii albo za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Formularz zawiera niezbędne pouczenia dla stron, dotyczące sposobu jego wypełniania, wnoszenia i skutków niedostosowania wniosku do wymagań przewidzianych dla pism procesowych. Wniosek o wpis złożony z naruszeniem tych zasad podlega zwróceniu bez zwywania do uzupełnienia braków.

W razie zwrócenia wniosku może on być **ponownie złożony** w ciągu **7 dni** od daty doręczenia zarządzenia o zwrocie. Jeżeli wniosek ponownie złożony nie zawiera braków, wywołuje on skutek od daty pierwotnego wniesienia. Skutek taki nie następuje w razie kolejnego zwrotu wniosku, chyba że zwrot nastąpił na skutek braków uprzednio niewskazanych.

Co ważne, **wniosek w postępowaniu przed sądem rejestrowym składa się wraz z opłatą sądową**. Wysokość opłat za wpis do KRS określają przepisy art. 52–56 KSCU.

**Tabela 2.** Opłaty stałe za wpis do KRS

Kwota opłaty	Rodzaj wniosku
500 zł	Wniosek o zarejestrowanie podmiotu w rejestrze przedsiębiorców w KRS
250 zł	Wniosek o zarejestrowanie w KRS w rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej
500 zł	Wniosek o zarejestrowanie w KRS w rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej, jeżeli dotyczy on jednocześnie wpisu do rejestru przedsiębiorców



Kwota opłaty	Rodzaj wniosku
300 zł	Wniosek o wykreślenie podmiotu z rejestru przedsiębiorców lub z rejestru stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej połączone z wykreśleniem z KRS
250 zł	Wniosek o dokonanie zmiany wpisu dotyczącego podmiotu wpisanego do rejestru przedsiębiorców
150 zł	Wniosek o: 1) dokonanie zmiany wpisu dotyczącego podmiotu wpisanego tylko w rejestrze stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz publicznych zakładów opieki zdrowotnej, niewpisanego do rejestru przedsiębiorców, 2) wykreślenie z rejestru przedsiębiorców – bez wykreślenia z KRS, 3) wykreślenie z rejestru dłużników niewypłacalnych

Źródło: Opracowanie własne.

### Ważne

W wypadku jednoczesnego wniesienia przez tego samego wnioskodawcę, na kilku formularzach, kilku wniosków o wpis lub o dokonanie zmian w KRS pobiera się tylko jedną opłatę, z tym że jeżeli przepis przewiduje dla danego rodzaju spraw opłatę w różnych wysokościach – pobiera się opłatę wyższą.

Jak wynika z art. 19a KRSU, **do wniosku** o wpis osób reprezentujących podmiot wpisany do KRS, likwidatorów i prokurentów **należy dołączyć oświadczenia tych osób obejmujące zgodę na ich powołanie oraz ich adresy do doręczeń**. Wymogu dołączenia oświadczenia obejmującego zgodę nie stosuje się, jeżeli wniosek o wpis jest podpisany przez osobę, która podlega wpisowi, albo która udzieliła pełnomocnictwa do złożenia wniosku o wpis, albo której zgoda jest wyrażona w protokole z posiedzenia organu powołującego daną osobę lub w umowie spółki. Jeżeli adres do doręczeń tych osób znajduje się poza obszarem UE, należy wskazać pełnomocnika do doręczeń w Polsce.

**Każdorazową zmianę adresu do doręczeń osób lub danych pełnomocnika należy zgłosić sądowi rejestrowemu, załączając oświadczenie**. Zgłoszenia dokonuje podmiot wpisany do KRS albo wymienione wyżej osoby. Do chwili zgłoszenia zmiany adresu doręczeń dokonuje się na adres zgłoszony do akt rejestrowych. Zgłoszenie zmian **nie podlega opłacie sądowej**.

### Ważne

Organy administracji rządowej i samorządowej, sądy, banki, komornicy i notariusze są obowiązani niezwłocznie informować sąd rejestrowy o zdarzeniach, które podlegają obowiązkowi wpisu do KRS z urzędu. Jednocześnie powinni wskazać aktualne dane niezbędne dla dokonania wpisu w KRS (art. 21 ust. 1 KRSU).

Wniosek o wpis do KRS powinien być złożony nie później niż w ciągu **7 dni** od dnia zdarzenia uzasadniającego dokonanie wpisu (art. 22 KRSU).

Zgodnie z art. 24 KRSU, w przypadku stwierdzenia, że wniosek o wpis do KRS lub dokumenty, których złożenie jest obowiązkowe, nie zostały złożone pomimo upływu terminu, **sąd rejestrowy wzywa obowiązanych do ich złożenia – wyznaczając dodat-**

**kowy 7-dniowy termin.** W uzasadnionych przypadkach, w razie stwierdzenia, że osoba prawna nie posiada organu uprawnionego do reprezentowania lub w składzie tego organu zachodzą braki uniemożliwiające jej działanie, sąd rejestrowy, wyznaczając odpowiedni termin, może wezwać obowiązanych do powołania lub wyboru tego organu do wykazania, że organ został powołany lub wybrany albo że braki w jego składzie zostały usunięte.

Wezwań w tych postępowaniach (**postępowania przymuszające**) sąd dokonuje **pod rygorem zastosowania grzywny przewidzianej w przepisach KPC o egzekucji świadczeń niepieniężnych.** W przypadku niewykonania obowiązków w terminie sąd rejestrowy nakłada grzywnę na obowiązanych. Nie stosuje się tu przepisu przewidującego zamianę grzywny na areszt. Sąd rejestrowy może **ponawiać grzywnę.**

Sąd rejestrowy nie wszczyna postępowania przymuszającego, gdy z danych zawartych w aktach rejestrowych wynika, że nie doprowadzi ono do złożenia wniosku o wpis do KRS lub dokumentów, których złożenie jest obowiązkowe. W postanowieniu o odstąpieniu od tego postępowania przymuszającego sąd rejestrowy wskazuje podstawę faktyczną odstąpienia od wszczęcia postępowania przymuszającego. **Postanowienie nie wymaga doręczenia i nie podlega zaskarżeniu.** Sąd rejestrowy umarza postępowanie przymuszające, gdy z okoliczności sprawy wynika, że nie doprowadzi ono do spełnienia obowiązku. W przypadku odstąpienia od postępowania przymuszającego lub jego umorzenia sąd rejestrowy wszczyna postępowanie przymuszające, jeżeli poweźmie wiadomość, że sytuacja prawna lub faktyczna podmiotu uległa zmianie w sposób umożliwiający skuteczne jego prowadzenie.

W przypadkach uzasadnionych bezpieczeństwem obrotu sąd rejestrowy może dokonać z urzędu wykreślenia danych niezgodnych z rzeczywistym stanem rzeczy lub wpisu danych odpowiadających rzeczywistemu stanowi rzeczy, jeżeli dokumenty stanowiące podstawę wpisu lub wykreślenia znajdują się w aktach rejestrowych, a dane te są istotne.

### Orzecnictwo

Przedmiotem postępowania było przymuszenie uczestnika do złożenia wniosku o zmianę wpisu dotyczącego nazwy stowarzyszenia oraz zmiany § 1 statutu dotyczącego nazwy stowarzyszenia, w ten sposób, żeby nazwa ta odróżniała się od nazwy stowarzyszenia zarejestrowanego pod innym numerem KRS. Podstawą do podjęcia czynności w ramach tego postępowania przez sąd z urzędu był art. 24 ust. 1 KRSU, stanowiący, że w razie stwierdzenia, iż wniosek o wpis do rejestru lub dokumenty, których złożenie jest obowiązkowe, nie zostały złożone pomimo upływu terminu, sąd rejestrowy wzywa obowiązanych do ich złożenia, wyznaczając dodatkowy termin.

Nawet jeśli u podłoża sytuacji, która skłoniła sąd rejestrowy do podjęcia działań przymuszających w stosunku do uczestnika, leżał spór między nim a innym stowarzyszeniem o prawo do używania nazwy o określonym brzmieniu, to postępowanie zmierzające do spowodowania, że w rejestrze stowarzyszeń ujawniona zostanie nazwa uczestnika – zdaniem sądu rejestrowego – dostatecznie odróżniająca tego uczestnika od innego stowarzyszenia, używającego pewnej nazwy już wcześniej, miało charakter rejestrowy, gdyż zmierzało do spowodowania, że pewne dane opisujące status uczestnika zostaną wprowadzone do rejestru stowarzyszeń [i innych organizacji – przyp. autora].

Niniejsza sprawa nie jest sprawą z zakresu prawa osobowego (...). Ochrony nazwy jako pewnego dobra osobistego uczestnik powinien domagać się bowiem od tego, komu zarzuca, że posługuje się nią bezprawnie godząc w jego lepsze prawo, a tego rodzaju spór będzie podlegał rozpoznaniu

w postępowaniu procesowym, nie zaś według reguł udzielania ochrony prawnej przez sąd rejestrowy, którego kompetencje ustalone w art. 24 ust. 1 KRSU i zrealizowane w niniejszej sprawie mają na celu spowodowanie, że uczestnicy obrotu prawnego zostaną zorganizowani stosownie do przewidzianych dla nich wymagań ustrojowych i ujawnienie na ten temat danych istotnych dla innych uczestników obrotu (post. SN z 12.9.2019 r., I CZ 70/19, Legalis).

---

Z art. 34 KRSU wynika też, że podmioty wpisane do KRS są obowiązane umieszczać w oświadczeniach pisemnych, skierowanych, w zakresie swojej działalności, do oznaczonych osób i organów, następujące dane:

- 1) firmę lub nazwę,
- 2) oznaczenie formy prawnej wykonywanej działalności,
- 3) siedzibę i adres,
- 4) NIP,
- 5) oznaczenie sądu rejestrowego, w którym przechowywane są akta rejestrowe podmiotu oraz numer podmiotu w KRS.

Obowiązek ten nie uchybia obowiązkom określonym w przepisach szczególnych.

W przypadku niewykonania powyższego obowiązku oznaczania, sąd rejestrowy, który stwierdzi niedopełnienie takiego obowiązku, może nałożyć grzywnę na osoby odpowiedzialne za niewykonanie tego obowiązku. **Grzywna taka nie może być wyższa niż 5000 zł.**

### 1.3.2. Odpowiedzialność wobec organizacji pożytku publicznego

W art. 27b PożPubWolontU uregulowano zasady odpowiedzialności, jaką wobec organizacji pożytku publicznego ponoszą związane z nią organy. I tak **członek organu zarządzającego, organu kontroli lub nadzoru organizacji pożytku publicznego oraz likwidator organizacji pożytku publicznego:**

- 1) odpowiada wobec tej organizacji **za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami statutu organizacji pożytku publicznego**, chyba że nie ponosi winy (jeżeli szkodę wyrządziło kilka osób wspólnie, osoby te ponoszą odpowiedzialność solidarną),
- 2) powinien przy wykonywaniu obowiązków **dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności.**

#### Ważne

---

Członek organu zarządzającego, organu kontroli lub nadzoru organizacji pożytku publicznego, wykonujący swoje obowiązki społecznie, ma obowiązek dokładać przy tym należytej staranności.

---

### 1.3.3. Ponowne uzyskanie statusu OPP

W przypadku wykreślenia z KRS organizacja mająca prawo ubiegania się o status OPP może **ponownie uzyskać ten status** (art. 22a PożPubWolontU):

- 1) **po złożeniu wniosku o wpis**, jeżeli wykreślenie z KRS nastąpiło:
  - a) na podstawie wniosku organizacji,
  - b) z urzędu na podstawie art. 22 ust. 5 PożPubWolontU (czyli w przypadku otwarcia likwidacji, ogłoszenia upadłości albo prawomocnego oddalenia

wniosku o ogłoszenie upadłości organizacji pożytku publicznego z uwagi na fakt, że majątek organizacji pożytku publicznego nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania), a właściwy sąd prawomocnie uchylił, stwierdził nieważność lub ustalił nieistnienie uchwały organu organizacji pożytku publicznego o otwarciu likwidacji albo uchylił postępowanie upadłościowe wobec organizacji pożytku publicznego;

- 2) **po upływie 2 lat od dnia wykreślenia z KRS**, jeżeli wykreślenie nastąpiło:
  - a) na wniosek Dyrektora Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (w PożPubWolontU określany jako Dyrektor Narodowego Instytutu),
  - b) z urzędu, przez właściwy sąd rejestrowy w przypadkach innych niż z urzędu na podstawie art. 22 ust. 5 PożPubWolontU.

## 2. Środki z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych

### 2.1. Otrzymanie środków z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych

Podatnik podatku dochodowego od osób fizycznych może, na zasadach i w trybie określonych w PDOFizU, przekazać **1% podatku** obliczonego zgodnie z PDOFizU na rzecz wybranej przez siebie organizacji pożytku publicznego (art. 27 ust. 1 PożPubWolontU).

#### Ważne

Otrzymane przez OPP środki finansowe pochodzące z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych mogą być wykorzystane wyłącznie na prowadzenie działalności pożytku publicznego. Organizacja pożytku publicznego wyodrębnia w ewidencji księgowej te środki, w tym wysokość środków wydatkowanych na promocję 1% podatku dochodowego od osób fizycznych.

Jeżeli podczas kontroli okaże się, że OPP wydatkuje środki finansowe pochodzące z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych w sposób niezgodny ze wskazaną zasadą, czyli na inne cele niż prowadzenie działalności pożytku publicznego, **Dyrektor Narodowego Instytutu wydaje decyzję** zobowiązującą OPP do **zwrotu nieprawidłowo wydatkowanych środków**, określając kwotę podlegającą zwrotowi i termin, od którego nalicza się odsetki. W zakresie nieuregulowanym stosuje się odpowiednio przepisy działu III OrdPU. Środki takie przekazuje się na rzecz **Funduszu Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego (FWOPP)**.

#### Ważne

Kontrolę prawidłowego wydatkowania środków może przeprowadzić organ nadzoru lub inny organ kontroli państwowej, naczelnik urzędu skarbowego lub naczelnik urzędu celno-skarbowego (art. 29 PożPubWolontU).

---

Minister finansów zamieszcza **w terminie do 30 września każdego roku**, na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra, **wykaz OPP, zawierający**: nazwę i numer wpisu OPP do KRS, oraz wysokość środków otrzymanych przez tę organizację, pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za rok poprzedzający.

Natomiast Dyrektor Narodowego Instytutu zamieszcza w terminie **do 31 grudnia każdego roku** na stronie podmiotowej Narodowego Instytutu w BIP, sporządzoną na podstawie sprawozdań, **informację** dotyczącą w szczególności **wydatkowania przez OPP środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego** od osób fizycznych za rok poprzedni.

## 2.2. Wykaz organizacji uprawnionych do otrzymania środków z 1% podatku dochodowego

Dyrektor Narodowego Instytutu prowadzi w formie elektronicznej wykaz organizacji mających status OPP **na dzień 30 listopada roku podatkowego**, na które podatnik podatku dochodowego od osób fizycznych może przekazać 1% podatku z zeznań podatkowych składanych za rok podatkowy. Nie później niż **15 grudnia roku podatkowego** musi też zamieścić ten wykaz na stronie podmiotowej Narodowego Instytutu w BIP. Dyrektor Narodowego Instytutu prowadzi ten wykaz **do 31 grudnia roku następującego po roku podatkowym**.

W wykazie uwzględnia się organizacje pożytku publicznego, które:

- 1) w terminie zamieściły na stronie podmiotowej Narodowego Instytutu w BIP **roczne sprawozdanie merytoryczne** ze swojej działalności oraz **roczne sprawozdanie finansowe**, w roku, za który składane jest zeznanie podatkowe, oraz
- 2) w stosunku do których **nie wpisano do KRS informacji** o otwarciu likwidacji lub ogłoszeniu upadłości.

Co istotne, Dyrektor Narodowego Instytutu uwzględnia w wykazie do 31 grudnia roku następującego po roku podatkowym, OPP, która wykaże, że niezamieszczenie zatwierdzonego rocznego sprawozdania finansowego i rocznego sprawozdania merytorycznego ze swojej działalności w wymaganym terminie, nastąpiło bez jej winy albo z przyczyn od niej niezależnych.

### Ważne

---

Wykaz w odniesieniu do każdej organizacji pożytku publicznego zawiera:

- 1) nazwę,
- 2) siedzibę,
- 3) numer wpisu do KRS,
- 4) numer identyfikacji podatkowej, jeżeli został on nadany organizacji oraz wpisany do KRS.

W przypadku wpisania **po 30 listopada** roku podatkowego do KRS informacji o **otwarciu likwidacji lub ogłoszeniu upadłości** OPP albo w przypadku wykreślenia z KRS informacji lub organizacji (art. 22 ust. 2 lub 3 PożPubWolontU) organizację tę **usuwa się z wykazu**.

Organizacja pożytku publicznego ma obowiązek **nie później niż do 30 czerwca** roku następującego po roku podatkowym **podać naczelnikowi urzędu skarbowego właściwemu według siedziby tej organizacji, numer rachunku bankowego właściwy do przekazania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych** przez dokonanie zgłoszenia identyfikacyjnego albo zgłoszenia aktualizacyjnego na podstawie przepisów EwidPodR. Przepisu tego nie stosuje się do organizacji, które zgłosiły numer rachunku bankowego w latach ubiegłych jako właściwy do przekazania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych i jest on aktualny.

## 2.3. Zakaz przekazywania środków z 1% podatku dochodowego

Przewidziano też ograniczenia w dysponowaniu środkami z 1% podatku dochodowego przez organizację, które takie środki otrzymały. Z art. 27aa PożPubWolontU wynika bowiem, że **OPP, która została uwzględniona w wykazie, nie może wzywać do przekazania lub przekazywać środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz OPP, które nie zostały uwzględnione w tym wykazie.** Natomiast OPP, której nie uwzględniono w wykazie, nie może wzywać do przekazania środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych za pośrednictwem organizacji pożytku publicznego, która została uwzględniona w tym wykazie.

### Ważne

W takich przypadkach Dyrektor Narodowego Instytutu, po stwierdzeniu nieprawidłowości przez niego lub inny organ, może wystąpić do sądu rejestrowego o wykreślenie z KRS informacji lub organizacji (art. 22 ust. 2 lub 3 PożPubWolontU).

---

Środki finansowe pochodzące z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych przekazane na rzecz organizacji pożytku publicznego, która nie została uwzględniona w wykazie, przekazuje się na rzecz FWOPP. W przypadku takiego przekazania środków **Dyrektor Narodowego Instytutu wydaje decyzję, określając kwotę podlegającą zwrotowi i termin, od którego nalicza się odsetki.** W zakresie nieuregulowanym stosuje się odpowiednio przepisy działu III OrdPU.

## 2.4. Fundusz Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego

Utworzono **FWOPP** w celu wzmocnienia potencjału OPP poprzez wyrównywanie ich szans, który jest funduszem celowym. Jego dysponentem jest Dyrektor Narodowego Instytutu, który prowadzi **szczegółową ewidencję środków finansowych** przekazanych na rzecz FWOPP i wzywa obowiązane organizacje do przekazania środków na rzecz FWOPP.

Przychodami FWOPP są:

- 1) środki finansowe pochodzące z 1% podatku dochodowego **niewydatkowane przez OPP**, które utraciły status OPP,

- 2) środki finansowe pochodzące z 1% podatku dochodowego wydatkowane na inne cele niż prowadzenie działalności pożytku publicznego (art. 27 ust. 2 PożPubWolontU) wraz z odsetkami,
- 3) środki finansowe pochodzące z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych przekazane na rzecz OPP, która nie została uwzględniona w wykazie, wraz z odsetkami,
- 4) odsetki od wolnych środków finansowych przekazanych w zarządzenie na podstawie art. 78d ust. 2 FinPubU.

### Ważne

---

Udzielanie wsparcia OPP następuje w trybie otwartego konkursu ofert.

---

Środki FWOPP przeznacza się na:

- 1) **wyrównywanie szans** rozwoju organizacji pożytku publicznego,
- 2) **wzmocnienie** OPP działających lokalnie,
- 3) **rozwój wolontariatu** w OPP,
- 4) **wzrost kompetencji** OPP, w szczególności przez podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności osób działających w organizacjach pożytku publicznego,
- 5) **wzmocnienie infrastruktury** organizacji pożytku publicznego.

Tak wynika z rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego z 24.10.2018 r. w sprawie gospodarki finansowej Funduszu Wspierania Organizacji Pożytku Publicznego (Dz.U. z 2018 r. poz. 2051).

## 2.5. Działania promocyjne

Jak wynika z art. 27c PożPubWolontU, promocja prowadzona przez OPP, polegająca na publicznym zachęcaniu do przekazania 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, bez względu na formę dotarcia do podatnika, **zawiera w szczególności informację o jej finansowaniu lub współfinansowaniu ze środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych.**

Programy komputerowe umożliwiające podatnikowi podatku dochodowego od osób fizycznych wypełnienie zeznania podatkowego dodatkowo zawierają informację o:

- 1) możliwości swobodnego wyboru i przekazania 1% podatku dochodowego OPP, albo
- 2) braku swobodnego wyboru i przekazania 1% podatku dochodowego fizycznych OPP.

## 2.6. Otwarcie likwidacji lub ogłoszenie upadłości

W przypadku otwarcia likwidacji, ogłoszenia upadłości albo prawomocnego oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości OPP z uwagi na fakt, że jej majątek nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania, sąd rejestrowy z urzędu **wykreśla informację o spełnieniu wymagań do uzyskania statusu OPP** (art. 20 PożPubWolontU) lub organizację wspomnianą w art. 22 ust. 3 PożPubWolontU, z KRS. Właściwy sąd rejestrowy, po uprawnieniu się postanowienia dotyczącego takiego wykreślenia z KRS, informuje o tym

Dyrektora Narodowego Instytutu, podając datę doręczenia i uprawomocnienia się tego postanowienia (art. 22 ust. 5 i 6 PożPubWolontU).

Organizacja pożytku publicznego, w stosunku do której właściwy sąd rejestrowy wydał wspomniane postanowienie, musi:

- 1) poinformować Dyrektora Narodowego Instytutu o wysokości niewydatkowanych na dzień wydania tego postanowienia środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych, w ciągu **14 dni** od dnia doręczenia tego postanowienia,
- 2) przekazać niewydatkowane na dzień wydania tego postanowienia środki finansowe pochodzące z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych na rzecz FWOPP, w ciągu **14 dni** od dnia uprawomocnienia się tego postanowienia.

### Ważne

W przypadku niepoinformowania lub nieprzekazania środków Dyrektor Narodowego Instytutu wzywa OPP do zwrotu niewydatkowanych środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych lub przedstawienia niezbędnych wyjaśnień. W razie niezastosowania się OPP do wezwania w ciągu 14 dni od dnia jego otrzymania, Dyrektor Narodowego Instytutu wydaje decyzję określającą kwotę niewydatkowanych środków finansowych pochodzących z 1% podatku dochodowego od osób fizycznych i określa termin, od którego nalicza się odsetki.

---

## 2.7. Działania podejmowane przez naczelnika US

Jak wynika z art. 45c ust. 1 PDOFizU, naczelnik urzędu skarbowego właściwy miejscowo do złożenia zeznania podatkowego (PIT), na wniosek podatnika podatku dochodowego od osób fizycznych przekazuje na rzecz jednej OPP wybranej przez podatnika z wykazu, **kwotę w wysokości nieprzekraczającej 1% podatku należnego** wynikającego:

- 1) **z zeznania podatkowego** złożonego przed upływem terminu określonego na jego złożenie, albo
- 2) **z korekty tego zeznania**, jeżeli została dokonana w ciągu miesiąca od upływu terminu na złożenie zeznania podatkowego

– po jej **zaokrągleniu** do pełnych dziesiątek groszy w dół.

Warunkiem przekazania kwoty 1% podatku należnego jest zapłata w pełnej wysokości podatku należnego stanowiącego podstawę obliczenia kwoty, która ma być przekazana na rzecz OPP, nie później niż w ciągu **2 miesięcy** od upływu terminu na złożenie zeznania podatkowego.

Za zapłacony podatek uważa się tu również zaległość podatkową, której wysokość nie przekracza trzykrotności wartości opłaty pobieranej przez operatora pocztowego za traktowanie przesyłki listowej jako przesyłki poleconej.

### Przykład

**Pytanie:** Podatnik złożył wniosek w zeznaniu PIT-38 o przekazanie środków z 1% podatku należnego wybranej przez niego organizacji. Jednocześnie podatnik złożył wniosek o rozłożenie na raty zaległości podatkowej wynikającej z tego zeznania. Organ podatkowy rozłożył zaległość na 24 raty, ale odmówił przekazania 1% podatku należnego. Czy słusznie?



[Przejdź do księgarni →](#)



[ksiegarnia.beck.pl](https://ksiegarnia.beck.pl)